HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

מסוכן הוא. שאחזו בולמוס ותנן מי שאחזו בולמוס מאכילין אותו עד שיאורו עיניו אפילו ביום הכפורים ביומא בפרק בתרא (דף פג.): **גמ' פליגי.** מר גמיר ליה מרבנין דתנור מקדש ומר גמיר דלא מקדש: **דיקא נמי.** דבגמרא פליגי ולא בקראי מדנקט האי לישנא לעולם הוי רגיל לומר כו': **מתני' חביתי כהן גדול לישתן ועריכתן בפנים.** [1]ולדברי הכל אותו חלי עשרון שהיה חולק בו עשרונו של כהן גדול נמשח והאי דלא משחו עשרון שלם מפני שכל אדם מודד בו מנחתו ה] דפעמים שמוציאו לחוץ אבל זה אינו מסור אלא לכהנים לאחות בו עשרונים: **ושאר.** אפייתן אי אפשר לעשות מתמול ולא ליסה ועריכה דכיון דקדשה בכלי מיפסל בלינה: **מעשה כלי.** ליסה ועריכה הכל בכלי שרת בפנים ולא בחוץ [1]: **וקרנותיה.** שהיה מדביק בצק לכל זוית כעין קריס ואורך הקרן ד' אצבעות: **שלא הטעה.** בין שתי הלחם ללחם הפנים בין בשיעור [1] רוחב בין בשיעור אורך וקרנות: **זד"ד יה"ז.** זד"ד שתי הלחם אורכה ז' ורחבה ד' וקרנותיה ד' ח] [2]יה"ז לחם הפנים ארכו י' ורחבו ה' וקרנותיה ז': **שיהא לו פנים.** [2]דפנות. [ל"א] שיהא לו פנים זויות והן הן הקרנות: **ארכו י' ורחבו ה'.** כדכתיב [3] אמתים ארכו ואמה רחבו ור' יהודה לטעמיה דאמר [4] אמת כליס באמת בת ה' ומתן אורכו של לחם כנגד רוחבו של שלחן: **וכופל.** הלחם: **עפחיים ומחצה.** למעלה מיכן ומיכן [2]ובכן הן הקרנות ונמצאו זקופות בשה לשפת השלחן. ומ"ד כמין ספיחה רוקדת הוו הכי דפנות הולכות וזוקפות בשיפוע: **ונמצא ארכו ממלא רחבו של שלחן.** י] ורחבו מחזיק חצי אורך השלחן ובשהיה סודר האחר אצלו נמצא שלחן כולו מלא: **אורכו י"ב.** ר' מאיר לטעמיה דאמר כל האמות היו בביטוים והלחם יא] עשרה דבהא לא פליג: **ועפחיים ריוח באמצע.** בין שתי הסדרים יב] דרוחב הלחם אינו אלא ה' ושני הסדרים מחזיקים י' עפחים כאורך השלחן פשו להו עפחיים ובסה ריוח בין סדר לסדר שתהא רוח מנשבת בהם שלא יתעפשו: **אבא שאול אומר שם.** באותו ריוח שבין סדר לסדר יג] בו נותנין בזיכים: **על המערכה.** על מנת: **ועליו מטה.** הוי יד] אותו על בסמוך: **המפוללים.** לתת ראשי הקנים באותן פילולין והרבה פילולין יש בהן למנין הקנים: **כ"ח קנים.** בגמרא [15.] מפרש כמה קנים ללחם: **לא סידור הקנים.** במערכת השלחן ולא נטילתן מעל הישנה דוחה שבת: **שומטן.** מבין כל לחם ולחם ומניחן לאורכו של שלחן ולמחר מסדר הלחם ולמולאי שבת נותן הקנים בין כל לחם ולחם כמשפטן: **כל הכלים.** כגון שולחנות אורכן לאורכו של בית ממזרח למערב: **גמ' זו מנין.** שהמנחות טעונות כלי: **מה חטאת ואשם טעונין כלי.** דכתיב אשר יבשלו ואין בישול בלא כלי ובפנים משמעי קרא דכתיב שם] (יחזקאל מו) לבשלם הוליא (ה) אל [שם] החיצונה: **ט"ו טפחים.** ד' טפחים ומחצה לכל לחם והם שם חלות זו על גב זו נמצא שלחן מקדש כו' ה) ונפקא מינה דאי יהיב באויר השלחן מידי בתוך ט"ו טפחים מקדש ליה ליפסל בלינה: **והאיכא קנים.** שבין כל לחם ולחם ולאיכא טפי: **משקע להו.** פגימות עושה בלחם בעוד שהיה בצק והקנים היו משוקעים בהם ואינו מגביה הלחם: וקא פריך **מאי טעמא.** כלומר מכדי קנים מאי טעמא היו בין כל לחם: **משום איעפושי.** שיהא אויר ביניהם שלא יתעפשו: **סוף סוף.** כיון דמשקע להו ליכא אויר ומיעפש הלחם: **פורפא.** שלא יהא משוקע כל כך: **והאיכא בזיכין.** קשיא לי אמאי פריך הכי דהא שלחן לא מקדש להו לבזיכין: **והאיכא קרנות.** שבולטין ועשויין בראשי הדופן [1]: **והאיכא**

מסוכן הוא ור' יהודה ור' שמעון בגמרא פליגי דיקא נמי דקתני ר' שמעון אומר לעולם הוי רגיל לומר שתי הלחם והלחם הפנים כשרות בעזרה וכשרות אבית פאגי שמע מינה: **מתני' חביתי** [6]כהן גדול לישתן ועריכתן ואפייתן בפנים ודוחות את השבת [2]טחינתן והרקדתן אינו דוחה את השבת [3]כלל אמר רבי עקיבא [2]כל מלאכה שאפשר לעשותה מערב שבת אינה דוחה את השבת ושאי אפשר לה לעשותה מע"ש דוחה את השבת [7]כל המנחות יש בהן מעשה כלי בפנים ואין בהן מעשה כלי בחוץ [8]שתי הלחם [9] ארכן שבעה טפחים ורחבן ד' טפחים וקרנותי' ארבע אצבעות לחם [10]הפנים [3] ארכן [11] טפחים ורחבן ה' טפחים וקרנותיו שבע אצבעות ר' יהודה אומר שלא [12]תטעה זד"ד יה"ז בן זומא אומר [13]ונתתה על השלחן לחם פנים לפני תמיד לחם פנים שיהו לו [14]פנים השולחן ארכו [11] ורחבו חמשה לחם הפנים ארכו [11] ורחבו ה' נותן ארכו כנגד רחבו של שולחן וכופל טפחים ומחצה מכאן וטפחים ומחצה מכאן נמצא ארכו ממלא [15] רחבו של שולחן דברי רבי יהודה ר' מאיר אומר [16]השלחן ארכו [11]ב ורחבו [11] לחם הפנים ארכו [11] ורחבו ה' נותן ארכו כנגד רחבו של שולחן כופל טפחים מכאן וטפחים מכאן וטפחים ריוח באמצע כדי שתהא הרוח מנשבת בהם אבא שאול אומר [17]שם היו נותנין שני בזיכי לבונה של לחם הפנים אמרו לו והרי כבר נאמר [2]ונתת על המערכת לבונה זכה אמר להם הרי כבר נאמר [3]ועליו מטה מנשה וארבעה [18]סניפין של זהב היו שם מפוצלין מראשיהן שהיו סומכין בהם שנים לסדר זה ושנים לסדר זה [19]וכ"ח קנים כחצי קנה חלול ארבעה עשר לסדר זה וי"ד לסדר זה [20]לא סידור [21] קנים ולא נטילתם דוחה את השבת אלא נכנס מערב שבת [22]ושומטו ונותנו לארכו של שלחן [23]כל הכלים שהיו במקדש ארכן לארכו של בית: **גמ'** כל המנחות יש בהן מעשה כלי מבפנים: שאלו את רבי זו מנין אמר להם הרי הוא אומר [4]ויאמר אלי זה המקום אשר יבשלו שם הכהנים [24](את החטאת ואת האשם) אשר יאפו את המנחה לבלתי הוציא אל החצר החיצונה מנחה דומיא דאשם וחטאת מה אשם וחטאת טעונין כלי אף מנחה נמי טעונה כלי: השולחן ארכו עשרה: א"ר [25]יוחנן לדברי האומר טפחים ומחצה כופל נמצא שלחן מקדש חמשה עשר טפחים למעלה לדברי האומר טפחים כופל נמצא שלחן מקדש י"ב טפחים למעלה והאיכא קנים קנים שקועי משקע להו מאי טעמא משום איעפושי לחם סוף סוף קא מיעפש לחם דמגבה ליה פורתא והאיכא ההוא פורתא כיון דלא הוי טפח לא חשיב ליה והאיכא בזיכין [26]בגוויה דלחם הוו יתבי ולבהדי לחם הוו קיימי והאיכא קרנות קרנות לגוויה דלחם כייף להו ולחם עלייהו נח ליה והאיכא

בלל א"ר עקיבא כו'. בפ' ר"ח אומר אם לא הביא (שבת דף קנ. וסס) ובפ' אלו דברים (פסחים דף סט:) פסק כר' עקיבא משום דאיכא צריכותא גבי פסח ומילה אבל הכא ליכא צריכותא ומיהו אמילתיה דר"ע לא בעי צריכותא דאשמעינן בכל דוכתא מאי דדחי שבת: **כל הכלים שהיו במקדש אורכן לאורכו של בית.** בגמ' תניא מוץ מארון שאורכו לרוחבו של בית ובשולחן ומנורה פליגי רבי ור' אלעזר בר' שמעון ומתני' כרבי דאמר מזרח ומערב מוזמין: **שאלו את רבי** זו מנין. אמתני' קאי וקאמר מנין שכל המנחות יש בהן מעשה כלי בפנים ולא לענין קמיצה מכלי שרת וקידוש קומץ בכלי שרת איירי דבהאי קרא דמייתי איירי בביטול חטאת ואשם ואפיית מנחה ולא מיירי בקידוש קומץ כלל ומהיקשא דזאת התורה נפקא לן לעיל בסוף פ' התודה (דף פב:) מה עולה טעונה כלי דכתיב ויקח את המאכלת אף כל טעון כלי וקמיצה כנגד שחיטה וקידוש קומץ כנגד קבלה כדאמר לעיל בפ' שני (דף יג:) אלא הכא בליסה ועריכה ואפיה דמנחה מיירי דאיתקש אפיה דמנחה לביטול דחטאת ואשם מה הם טעונין כלי דכתיב ולבי תרם אשר תבשל בו ישבר ואם בכלי נחושת בושלה ומיהו מזה אין ראיה דלאו למירמי חובה קאמר אלא כדפירש בקונטרס דכתיב אשר תבושל בו ואין ביטול אלא כלי ובפיים משמעי קרא דאי בחוץ הרי חטאת ואשם נפסל ביולא ועוד כתיב ביה לבלתי הוציא אל [המחנה] החיצונה אף אפיה דמנחה טעונין כלי שרת והוא הדין ליסה ועריכה ולריך לדקדק לאיזו מנחה איצטריך קרא אי למנחת מחבת ומרחשת ומאפה תנור הא כתיב בהו כלי ואיצטריך למנחת סלת אין בה אפיה קודם קמיצה:

והאיבא בזיכין. הקשה בקונטרס אמאי פריך הכי דהא שולחן לא מקדש להו לבזיכין ונראה דלא קשה (ליה) מידי דהא אמרינן בפ"ק (לעיל דף ז.) דקומץ מנחה מכלי שעל גבי קרקע שכן מצינו בסיולוק בזיכין משמע דהוי בקומץ מע"ג השלחן לא

[1]לעיל נ:, ב) [ע' תוס' לעיל לה: סוף ד"ה ומאי קושיא], ג) לעיל עב. יומות יד. שבת קל. פסחים סט: [לקמן לז:], ד) [דרכו של ר"י לתת סימנים כמו דל"ך וכו' לשון הרב מברטנורה], ה) גי' מי"ט פיוס, ו) שבת קנב:, ז) [במשנה שבמשניות איתא הגי' ושמנון ועומתן], ח) [אח הלשם ואת החטאתן], ט) [לעיל פז:], י) נ"א לד"ה שאותו חלי וכו', כ) אלעזר יה"ז בלחם. ל"ק, ל) דפנות ושיהא לו פיוס זויות כו'. ל"ק [גי' תי"ט לפי פרש"י ל"ל במשנה שיהו לו פנים ושיהא לו פיוס], מ) [שמות כה], נ) [כן גי' תוי"ט וגי' ל"ק והן הן הדפנות], ס) מ"ו. ל"ק.

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה מה חטאת וכו' הוליא אל החצר החיצונה:

רבינו גרשום

שמרעיב: ור' יהודה ור' שמעון לאו בקרא פליגי אלא בגמרא פליגי בסברא: דיקא נמי דקתני וכו': **מתני'** בהן מעשה כלי שרת בפנים כגון לישה ואפייה: אורכה שבעה. הל"מ: וקרנותיהן ד' אצבעות כל קרן וקרן עושה בצק דק ומדביק לקרן; וארכו ד' אצבעות. ה) ואורך בצק של קרנותיו (ד"ן [ד"ן] אצבעות לכל קרן וקרן: סימן של שתי הלחם זד"ד ושל לחם הפנים יה"ז: שיהו לו פינים קרנות ה): מה אשם וחטאת טעונין כלי שרת לבשלם ובפנים אף מנחה נמי: שלחן ארכו י"ב. דכתיב אמתים ארכו ואמה רחבו וקסבר ר' מאיר באמה בת ששה: וטפחים ריוח באמצע. בין סדר לסדר. ולר' יהודה לא היה כלל ריוח ביניהן: ועליו מטה מנשה לאו עליו ממש אלא על בסמוך לו: והא איכא קנים. בין לחם ללחם והן היו מרבין הגובה: שקועי משקע להו לקנים בתוך הלחם ולא היו מרבים הגובה: ועיקרן של קנים מ"ש משום איעפושי. כדי שלא יגע הלחם אחד בחברו והשתא כשהוא משקע בתוכו יגע הלחם בסופו אחד בחברו ומיעפש בתוכו: דמגבה להו לקנים פורתא. כדי שלא יגע הלחם זה בזה: והא איכא ההוא פורתא דמגבה דהוו טפי מט"ו טפחים: והאיכא בזיכין. [בזיכין] לבונה שהיה מניח ע"ג הלחם ומקדש למעלה מט"ו טפחים: בגוויה דלחם. באמצעו בין ב' קיפולין:

ה) נראה לפ"ל אורך בצק וכו' לא דל"ל רקרנותיו שבע אצבעות [והוא ליון על המשנה] ופי' ע"ז ואורך בצק של קרנותיו ז' אצבעות וכו'.

ו) דבור זה עד מנחה נמי מקומה להלן קודם ד"ה והא איכא קנים.

שיטה מקובצת

ה) הלחם ארכם: ב) ארכו: ג) ממלא את: ד) הקנים: ה) מנחתו ופעמים: ו) בחוץ בכלי לאפוקי מעל השבלא: ז) בשיעור אורך בין בשיעור רוחב וקרנות: ח) יה"ז דרכו של ר' יהודה לתת סימן כמו דש"ך עד"ש באח"ב: ט) אמות: י) שלחן ורחבו: יא) הלחם ארכו: יב) הסדרים ורוחב: יג) לסדר נותנין הבזיכין: יד) הוי

אומר: טו) דכתיב ביה: טז) אל החצר החיצונה: יז) הדופן לכל זוית:

א א מיי' פ"ג מהלכות תמידין ומוספין הל' יח:
יא ב מיי' שם הל' יט:
יב ג מיי' פ"ג מהלכות מעילה הל' ו: טוש"ע א"ח סימן שלא סעיף ו ויו"ד סימן רסו סעיף ב:
יג ד מיי' פי"ב מהלכות מעשה קרבנות הל' כג:
יד ה מיי' פ"ח מהל' תמידין ומוספין הלכה י:
טו ו ז מיי' פ"ה שם הלכה ט:
טז ח מיי' פ"ג מהלכות בית הבחירה הל' יב:
ט ומיי' שם הל' טו ופ"ה מהלכות תמידין ומוספין הל' כז:
יז י מיי' פ"ג מהל' בית הבחירה הל' יד:
יח כ מיי' פ"ה מהלכות תמידין ומוספין הלכה יא:
יט ל מיי' פ"ג מהלכות בית הבחירה הל' יב:
כ מ מיי' שם הלכה טו ופ"ה מהלכות תמידין ומוספין הלכה כ:

תורה אור השלם

1. וְנָתַתָּ עַל הַשֻּׁלְחָן לֶחֶם פָּנִים לְפָנַי תָּמִיד:
שמות כה ל
2. וְנָתַתָּ עַל הַמַּעֲרֶכֶת לְבֹנָה זַכָּה וְהָיְתָה לַלֶּחֶם לְאַזְכָּרָה אִשֶּׁה לַיְיָ:
ויקרא כד ז
3. וְעָלָיו מַטֵּה מְנַשֶּׁה וְנַשִּׂיא לְבְנֵי מְנַשֶּׁה גַּמְלִיאֵל בֶּן פְּדָהצּוּר: במדבר ב כ
4. וַיֹּאמֶר אֵלַי זֶה הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יְבַשְּׁלוּ שָׁם הַכֹּהֲנִים אֶת הָאָשָׁם וְאֶת הַחַטָּאת אֲשֶׁר יֵאָפוּ אֶת הַמִּנְחָה לְבִלְתִּי הוֹצִיא אֶל הֶחָצֵר הַחִיצוֹנָה לְקַדֵּשׁ אֶת הָעָם:
יחזקאל מו כ

מוסף רש"י

עריכתן. מקון החלות שקורין אנגיפטיר וכלשון לרפא טוביר בפנים. בעזרה, דתנור של מקדש היה בעזרה, והאי מגת אית ליה מדת יבש לא מקדשה מלאכת מלרכן ליסה שאר מנחות בפנים, הא בעי בפנים דקאבר אלי עשרון שבו היה מולק חציהי כ"ג נמשח, והאי דלא משחו את העשרון הבלה מפני שכל אדם מודד בו מנחתו ופעמים שמוציאו לחוץ, אבל זה אינו מסור אלא לכהנים (לעיל נ:). כלל אמר ר"ע. נתלג על ר"ח בתכיתי מלוה שאין דומין הואיל ואפשר לעשותן מע"ש ושאי אפשר לעשותן מע"ש. כגון מילה עלמה שא"ל לה לעשות דומנה ביום השמיני דוחה שבת (שבת קכ:). לא סידור הקנים. שהיו נותנין בתערכת לחם הפנים בין חלה לחלה לספריהן ליכנס הרוח ביניהן שלא יתעפשו ולא נטילתן. מן המערכה ישבה דוחה את השבת. אלא בכנס בע"ם וטולל הקנים ומחמר מחלק המערכה הישנה ומסדר המחדשה בלא קנים ולמולאי שבת נכנס ונותן הקנים ביניהן, זו נפנים קודם היאר מנין הראשון דהא מלאכתן ליהיר ולקבר לה לעורך גופן (שבת קכב:). לדברי האומר טפחים ומחצה כופל. כדאמרינן בפרק שני מלחם מוהן תרכו של כל לחם שהוא עשרה טפחים בנגד רחבו של שולחן שהוא חמשה טפחים, נמצא תרכו של לחם יותר מרחבו של שולחן חמשה טפחים, נמצא קופל כל לחם ולחם טפחים ומחלה ומכלן ועשרה טפחים למעלה כלומר לקיפולו של שלחן היה עולה חמשה עשר טפחים והיה מקדש כל דבר בין לחם בין קנים בחמש עשרה טפחים לפיהיו נוחש שלו (לעיל פז:). לדברי האומר לחם הפנים טפחים ומחלה בחמה בת חמשה טפחים, כופל, שדופן הלחם היה כפול וכו' נמצא השלחן מקדש ט"ו טפחים, דשם חלות היו בתערכה זו על גבי זו לכל אחת שני טפחים ומחלה הוי לה ט"ו טפחים עולה למעלה מהשלחן ומקדש השלחן את הענין כתחתון, לדברי האומר, לטפחים בת שה טפחים, נמצא השלחן וכו' (שם בכת"י).